

Hallinto- ja ohjausosasto
Jouni Rutanen

3.6.2026

Eduskunnan valtiovarainvaliokunnan kunta- ja hyvinvointijaosto

Oikeusministeriön lausunto hallituksen esityksestä (HE 102/2026 vp) valtion toiseksi lisätalousarvioksi vuodelle 2026

Oikeusministeriön hallinnonalalle ehdotetaan vuoden 2026 toisessa lisätalousarvioesityksessä määrärahojen lisäystä noin 11,1 milj. euroa. Esitys ei sisällä tuloarvioiden muutoksia. Oikeusministeriön hallinnonalan määrärahataso huomioiden vuoden 2026 talousarvio, ensimmäinen lisätalousarvio sekä käsillä oleva lisätalousarvioesitys on noin 1,25 mrd. euroa.

Tuomioistuinten ja syyttäjien resurssit

Syyttäjälaitokselle (25.30.01) ja tuomioistuimille (25.10.03) ehdotetaan yhteensä 6,9 milj. euron lisämäärärahaa lainkäyttöhenkilöstön riittävän määrän turvaamiseen. Syyttäjälaitoksen toimintamenoihin ehdotetaan lisäystä 2,2 milj. euroa ja muiden tuomioistuinten toimintamenoihin 4,7 milj. euron lisäystä. Syyttäjillä ja tuomioistuimissa saapuvien ja vireillä olevien asioiden määrä on pysynyt korkealla tasolla poliisin tehostuneen toiminnan myötä. Syyttäjälaitos on arvioinut vuodesta 2025 alkaen saapuvien asioiden määräksi 100 000 asiaa vuodessa, kun edellisen vuosikymmenen keskiarvo on ollut 87 000 asiaa vuodessa. Vuodelle 2026 kohdistuvalla lisärahoituksella parannetaan tuomioistuinten ja syyttäjän resursseja vastata asiamäärien kasautumiseen tilanteessa, jossa ruuhkanpurkurahoitus on päätymässä.

Ulosotto

Ulosottolaitoksen toimintamenoihin (25.20.01) ehdotetaan noin 4,1 milj. euron lisäystä. Lisäys aiheutuu työtuomioistuimen päätöksen mukaan ulosottoylitarkastajille maksettavista takuupalkkoista ja URA-lisistä. Oikeusministeriö, Julkisalan koulutettujen neuvottelujärjestö JUKO ry ja Julkisten hyvinvointialojen liitto JHL ry sopivat Ulosottolaitoksen ulosottoylitarkastajia koskevasta tarkentavasta virkaehtosopimuksesta 1.5.2021 lukien. Sopijapuolet sitoutuivat silloin ulosottoylitarkastajien palkkiojärjestelmästä luopumiseen sekä ulosottoylitarkastajien palkan aleneman kompensoimiseen tiettyjen kriteerien täytyessä. Järjestösapuolten kieltäytyttyä viemästä asiaa työtuomioistuimeen, kantajat nostivat syyskuussa 2024 työtuomioistuimessa kanteen, jossa vaadittiin palkkaturvaa koskevien takuupalkkamääräysten toteamista osittain pätemättömäksi. Kantajat vaativat, että sopimuksessa sovittuja takuupalkkoja maksetaan myös heille. Työtuomioistuin katsoi ratkaisussaan, että tarkentavan virkaehtosopimuksen 10 ja 11 § ovat ristiriidassa valtion virkamieslaissa säädetyn tasapuolisen kohtelun vaatimuksen kanssa, ja että kantajilla on siksi oikeus sopimuksessa sovittuihin takuupalkkoihin. Tästä johtuen Ulosottolaitoksen tulee maksaa kantajille ja heidän kanssaan vastaavassa asemassa oleville takautuvia palkkoja toukokuusta 2021 lukien ja URA-lisää maaliskuusta 2026 lukien. Tuomioistuinratkaisu aiheuttaa myös pysyvällä tasolla lisämenoja Ulosottolaitokselle.

Muita muutosehdotuksia

Pääluokkien välisenä määrärahasiirtona ehdotetaan 50 000 euron kertaluonteista siirtoa oikeusministeriön toimintamenoista (25.01.01) valtioneuvoston kanslian toimintamenoihin (23.01.01). Siirrossa on kyse valtioneuvoston kanslian pilottihankkeesta, jossa ministerien ja heidän esikuntien kulutusmenoja kootaan valtioneuvoston kanslialle.

Valtiovarainministeriön pääluokasta (28.01.20) ehdotetaan siirrettävän yhteensä 300 000 euroa Oikeuspalveluvirastolle (25.15.01) ja Rikosseuraamuslaitokselle (25.40.01). Oikeuspalveluvirasto ja Rikosseuraamuslaitos ovat mukana valtion toimitilastrategian mukaisissa valtion yhteisissä työympäristöissä (YTY-kohteet), joiden vuoden 2026 alusta lukien voimaan tulleiden hinnoitteluperiaatteiden muutokseen lisämenojen kompensatio liittyy. Rikosseuraamuslaitoksen osuus siirrosta on 193 000 euroa ja Oikeuspalveluviraston 107 000 euroa. Kyseisille toimijoille on osoitettu vastaavan suuruinen kompensatio vuodesta 2027 lukien julkisen talouden suunnitelmassa vuosille 2027–2030.

Rikosseuraamuslaitoksen toimintamenoista (25.40.01) ehdotetaan siirrettävän 150 000 euroa Terveiden ja hyvinvoinnin laitoksen alaiselle vankiterveydenhuollon yksikölle. Kyse on Rikosseuraamuslaitoksen 4 henkilötyövuoden vankilapsykologiresurssin siirrosta. Vuonna 2026 on kyse 6 kuukauden tarpeesta. Resurssien siirrolla parannetaan vankien mahdollisuuksia saada mielenterveyspalveluita ja psykiatrista hoitoa ja se selkeyttää Riselle ja VTH:lle määriteltyjen lakisäässäteisten tehtävien hoitamista. Vankeuslain mukaan Rikosseuraamuslaitos vastaa rangaistusten täytäntöönpanosta. Vankiterveydenhuolto vastaa vankien lääketieteellisten tarpeiden mukaisen terveyden- ja sairaanhoidon sekä lääkinnällisen kuntoutuksen järjestämisestä. Vankiterveydenhuollossa siirrettävällä määrärahalla on tarkoitus rekrytoida psykiatrisia sairaanhoitajia.

Lisätiedot:

Neuvotteleva virkamies Jouni Rutanen, p. 029515 0234, (etunimi.sukunimi@gov.fi)

Johtava asiantuntija Aleksi Karvonen, p. 029 515 0433, (etunimi.sukunimi@gov.fi)